

KAROL RĘBISZ*

STOSOWANIE ART. 115 K.C. DO KOŃCA TERMINÓW PRZEDAWNIEŃ

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 115 kodeksu cywilnego¹, jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą. Przepis ten ma bardzo istotne znaczenie praktyczne, w szczególności biorąc pod uwagę czynności o charakterze procesowym². Problemy interpretacyjne budzi kwestia stosowania art. 115 k.c. do terminów przedawnienia. W doktrynie i orzecznictwie przedstawiane są różne, rozbieżne poglądy na temat stosowania przywołanego przepisu do końca terminów przedawnienia.

Celem artykułu jest analiza przepisów prawnych dotyczących sposobu liczenia terminów oraz przepisów regulujących przedawnienie roszczeń, poglądów orzecznictwa i doktryny w kwestii stosowania art. 115 k.c. do końca terminów przedawnienia, dokonanie oceny argumentacji oraz próba wskazania optymalnego rozwiązania.

* Autor jest doktorantem w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego i aplikantem adwokackim; ORCID: 0000-0003-3060-2566.

¹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. — Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.); dalej: k.c.

² Przykładowo: dwutygodniowy termin na złożenie apelacji, który upłynąłby w sobotę, zostaje przesunięty na następny dzień, który nie jest sobotą lub dniem wolnym od pracy (z reguły poniedziałek); tygodniowy termin na uzupełnienie braków formalnych pozwu, który upłynąłby w dniu 25 grudnia, upływa w dniu 27 grudnia, o ile nie jest to sobota lub dzień wolny od pracy.

2. OBLICZANIE TERMINÓW W PRAWIE CYWILNYM

Kodeks cywilny w art. 110–116 normuje sposób obliczania terminów w prawie cywilnym. Przywołane przepisy stanowią uniwersalną regułę interpretacyjną dla wielu zdarzeń prawnych, w szczególności tych o charakterze cywilnoprawnym³. Reguły te mają zastosowanie także dla obliczania terminów postępowania cywilnego (art. 165 § 1 k.p.c.) oraz terminów w postępowaniu sądownoadministracyjnym (art. 83 § 1 p.p.s.a.⁴ (z zastrzeżeniem art. 83 § 2 p.p.s.a.)).

W myśl art. 110 k.c. przepisy te należy stosować w przypadku, gdy ustawa, orzeczenie sądu lub decyzja innego organu państwowego albo czynność prawna oznacza termin, nie określając sposobu jego obliczania. Należy zatem najpierw badać instytucję, w której określono termin, i ustalić, czy został tam uregulowany sposób jego obliczania, a w przypadku aktów indywidualnych badać zawarte w nich postanowienia, a dopiero gdy ten sposób postępowania nie da jednoznacznych wyników, należy stosować reguły zawarte w art. 111–115 k.c., określające sposób obliczania wszelkich terminów⁵. Artykuły 111–114 k.c. zawierają sposoby obliczenia terminów w zależności od użytej przez ustawodawcę lub strony czynności prawnej jednostki czasowej: dni, tygodni, miesięcy, lat.

Kluczowy dla omawianego tematu art. 115 k.c. stanowi, że jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą. Obecne brzmienie przywołanego przepisu zostało nadane na podstawie nowelizacji kodeksu cywilnego, dokonanej na mocy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców⁶, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. Przed przywołaną nowelizacją przepis ten nie obejmował sobót, ale dotyczył wyłącznie sytuacji, gdy koniec terminu do wykonania czynności przypadał na dzień ustawowo wolny od pracy.

Problematiczna pozostaje kwestia postanowienia umownego, które przewiduje, że świadczenie ma być spełnione w dniu wolnym od pracy, a jest to niewykonalne ze względu na organizację życia gospodarczego lub społecznego. Jak wskazują Z. Radwański i R. Trzaskowski, w takiej sytuacji należy stosować *per analogiam* art. 115 k.c., ponieważ przepis ten ma na względzie podobne trudności w spełnieniu świadczenia⁷. Należy podzielić przytoczony pogląd. Organizacja życia gospodar-

³ K. Skubisz-Kępka (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I, *Część ogólna (art. 1–125)*, pod red. M. Frasa, M. Habdas, Warszawa 2018, art. 110, nb 5.

⁴ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. — Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 259); dalej: p.p.s.a.

⁵ Z. Radwański, R. Trzaskowski (w:) *System prawa prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne — część ogólna*, pod red. Z. Radwańskiego, A. Olejniczaka, wyd. 3, Warszawa 2019, s. 360.

⁶ Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców (Dz. U. poz. 2255).

⁷ Z. Radwański, R. Trzaskowski (w:) *System prawa prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne...*, *op. cit.*, s. 365.

czego lub społecznego bez wątpienia ma istotny wpływ na możliwość podjęcia działania przez wierzyciela. Kwestia ta dotyczy przede wszystkim dostępu do organów państwowych, które zasadniczo są nieczynne w soboty i w dni wolne od pracy. Podobnie sytuacja wygląda z urzędami pocztowymi. Okoliczności te mogą znacząco utrudnić lub uniemożliwić wykonanie czynności prawnej lub faktycznej.

Artykuł 115 k.c. ma charakter dyspozytywny⁸; jego stosowanie może być wyłączone przez strony czynności prawnej⁹. W doktrynie podnosi się, że gdyby spełnienie umówionego świadczenia w dniu ustawowo wolnym od pracy było od początku niemożliwe lub okazało się niemożliwe dopiero później, to należałoby przyjąć nieważność albo bezskuteczność zastrzeżenia terminu (art. 387 § 1 k.c., który przewiduje nieważność umowy o świadczenie niemożliwe lub art. 475 k.c., zgodnie z którym jeżeli świadczenie stało się niemożliwe skutkiem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, zobowiązanie wygasa)¹⁰. Nie sposób się jednak zgodzić z zaprezentowanym poglądem w zakresie przyjęcia bezskuteczności zastrzeżenia terminu w przypadku niemożności spełnienia świadczenia. Przepisy regulujące skutek niemożliwości następczej świadczenia nie przewidują sankcji bezskuteczności postanowienia umownego, zarówno w przypadku umów wzajemnych (art. 493 k.c. — przewidujący obowiązek naprawienia szkody lub uprawnienie do odstąpienia od umowy i art. 495 § 1 k.c. — przewidujący obowiązek zwrotu świadczenia), jak i umów niewzajemnych (art. 475 § 1 k.c. — przewidujący wygaśnięcie zobowiązania).

M. Maciejewska-Szałas podnosi, że art. 115 k.c. znajduje zastosowanie, gdy w ustawie, orzeczeniu sądu, decyzji organu państwowego lub czynności prawnej oznaczono termin na dokonanie czynności, którą należy interpretować szeroko — jako każdą aktywność, w szczególności dokonanie czynności prawnej lub faktycznej¹¹. Jednocześnie autorka wskazuje, że omawiany przepis nie ma zastosowania do sytuacji, gdy z upływem terminu następuje wygaśnięcie stosunku prawnego (np. koniec umowy najmu) lub utrata określonych uprawnień bądź kompetencji przysługujących na podstawie tego stosunku (np. zakończenie kadencji organu)¹².

3. CHARAKTER TERMINÓW PRZEDAWNIEŃ

Przedawnienie to jedna z instytucji prawa cywilnego będąca jedną z odmian instytucji dawności. Jako dawność należy rozumieć wszystkie te instytucje prawa cywilnego, które określają skutki prawne będące następstwem niewykonywania lub

⁸ M. Maciejewska-Szałas (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. M. Balwickiej-Szczyrby, A. Sylwestrzak, Warszawa 2022, art. 115, nb 1.

⁹ P. Nazaruk (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, pod red. J. Ciszewskiego, Warszawa 2023, art. 115, nb 2.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ M. Maciejewska-Szałas (w:) *Kodeks cywilny...*, *op. cit.*, pod red. J. Ciszewskiego, art. 115, nb 1.

¹² *Ibidem*.

niewykonania uprawnień przez czas określony w ustawie¹³. W doktrynie wyróżnia się podział instytucji obejmujących dawność na przedawnienia nabywcze, z których możemy wymienić zasiedzenie i przemilczenie oraz przedawnienia umarzające, które obejmują przedawnienie i terminy zawite¹⁴. Na rolę upływu czasu w kształtowaniu się stosunków prawnych (nabycie, osłabienie, wygaśnięcie) zwracano już uwagę w prawie rzymskim, gdzie funkcjonowała instytucja zasiedzenia, a także przedawnienia w zakresie niektórych rodzajów powództw (*actiones temporales*)¹⁵.

Instytucja przedawnienia została uregulowana w tytule VI księgi pierwszej kodeksu cywilnego. Jak wynika bezpośrednio z art. 117 § 1 k.c., przedawnienie dotyczy wyłącznie roszczeń majątkowych. Należy jednocześnie podkreślić, że przedawnienie dotyczy wyłącznie roszczeń o charakterze cywilnoprawnym, przez co *a contrario* nie podlegają przedawnieniu roszczenia nieposiadające takiego charakteru, na przykład roszczenia procesowe lub administracyjnoprawne¹⁶. Nie podlegają przedawnieniu także uprawnienia cywilnoprawne o charakterze innym niż roszczenia, roszczenia o charakterze niemajątkowym (np. roszczenia dotyczące ochrony dóbr osobistych o charakterze niemajątkowym) oraz cywilnoprawne roszczenia majątkowe, wobec których ustawa lub właściwość tych roszczeń wyłącza podleganie roszczenia przedawnieniu (np. roszczenie windykacyjne (art. 222 § 1 k.c.) i negatoryjne (art. 222 § 3 k.c.), które dotyczą nieruchomości (art. 223 § 1 k.c.))¹⁷. Odnośnie do tych ostatnich warto wskazać, że ich cechą charakterystyczną jest to, że aktualizują się one w określonej sytuacji faktycznej powiązanej funkcjonalnie z konkretną sytuacją prawnorzeczową i są ściśle uzależnione od tej sytuacji faktycznej¹⁸.

Konstrukcja przedawnienia może wywoływać zastrzeżenia z powodów moralnych, bowiem prowadzi do uniemożliwienia dochodzenia istniejącego roszczenia, stanowiąc pewnego rodzaju premię dla niesumiennego dłużnika¹⁹. Należy jednak wskazać, że podstawowym celem przedawnienia jest usunięcie stanu niepewności prawnej w sytuacji, gdy uprawniony przez długi czas nie realizuje przysługujących mu praw podmiotowych, przybierających postać konkretnych roszczeń²⁰. W doktrynie wskazuje się także na inne motywy²¹:

- 1) potrzebę usunięcia stanu napięcia, który jest następstwem niezaspokojenia roszczenia;

¹³ A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk: *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2020, s. 457.

¹⁴ B. Kordasiewicz (w:) *System prawa prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne...*, *op. cit.*, s. 700.

¹⁵ Zob. A. Rotter: *Przedawnienie w prawie podatkowym*, Warszawa 2018, s. 3; M. Kuryłowicz, A. Wiliński: *Rzymskie prawo prywatne*, Warszawa 2016, s. 195–197.

¹⁶ Z. Radwański, A. Olejniczak: *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2021, s. 396.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ L. Jantowski (w:) *Kodeks cywilny...*, *op. cit.*, pod red. M. Bałwickiej-Szczyrby, A. Sylwestrzak, art. 117, nb 7.

¹⁹ A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk: *Prawo cywilne...*, *op. cit.*, s. 458.

²⁰ M. Rzewuski (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. M. Załuckiego, Warszawa 2023, art. 117, nb 3.

²¹ A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk: *Prawo cywilne...*, *op. cit.*, s. 458; B. Kordasiewicz (w:) *System prawa prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne...*, *op. cit.*, s. 711; szerzej na temat *ratio legis* przedawnienia: T. Pałdyna: *Ratio legis przedawnienia* (w:) T. Pałdyna: *Przedawnienie w polskim prawie cywilnym*, Warszawa 2012.

- 2) legalizację w interesie porządku publicznego choćby bezprawnego stanu, jeżeli trwa przez odpowiednio długi okres;
- 3) rosnące wskutek upływu czasu trudności dowodowe, które mogą uniemożliwić dłużnikowi prawidłową obronę, a sądowi ustalenie prawdy obiektywnej;
- 4) brak powodu, dla którego należałoby chronić wierzyciela, który zaniedbał realizację roszczenia;
- 5) wywieranie nacisku na wierzyciela, który powinien zmotywować go do szybkiej realizacji służących mu praw (funkcja mobilizująca);
- 6) kształtowanie systemu prawnego w sposób unikający wzruszania długotrwałych stanów faktycznych.

W myśl art. 117 § 2 zd. 1 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Z przywołanego przepisu wynika, że uwzględnienie przedawnienia następuje wskutek podniesienia zarzutu przez dłużnika. Sąd lub inny organ powołany do rozstrzygnięcia sprawy nie może uwzględnić upływu terminu przedawnienia z urzędu²². Wyjątkiem od tej reguły są roszczenia przysługujące przeciwko konsumentowi, w przypadku których art. 117 § 2¹ k.c. zasadniczo wyłącza wierzycielowi możliwości domagania się zaspokojenia (chyba że sąd skorzysta z uprawnienia do nieuwzględnienia upływu terminu przedawnienia przeciwko konsumentowi, o którym mowa w art. 117¹ § 1 k.c.²³).

Upływ terminu przedawnienia nie powoduje zatem automatycznego wygaśnięcia uprawnienia do dochodzenia roszczenia. Powoduje jego osłabienie, które sprowadza się do tego, że wierzyciel dochodzący przedawnionego roszczenia naraża się na podniesienie zarzutu przedawnienia przez dłużnika, który co do zasady skutkuje oddaleniem powództwa. Tym samym roszczenie przedawnione nie gaśnie, ale przybiera charakter roszczenia niezupełnego, które nie korzysta z pełnej ochrony państwa, ale nadal jest uznawane za istniejące²⁴.

Artykuł 118 k.c. przewiduje zasadnicze terminy przedawnienia: sześcioletni oraz trzyletni, który dotyczy roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. W przypadku terminów przedawnienia wynoszących dwa lata lub więcej, koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego. Terminy wskazane w art. 118 k.c. mają charakter *lex generalis*. Przepisy szczególne mogą przewidywać inne terminy przedawnienia poszczególnych roszczeń, na przykład roszczenia wynikające ze stosunku rachunku bankowego przedawniają się z upływem lat dwóch (art. 731 k.c.), roszczenia z umowy spedycji z upływem roku (art. 803 § 1 k.c.).

²² Z. Radwański, A. Olejniczak: *Prawo cywilne. Część ogólna...*, op. cit., s. 397.

²³ Zob. K. Wielgus: *Nowelizacja instytucji przedawnienia w polskim kodeksie cywilnym z 13 kwietnia 2018 r. — analiza prawna*, *Transformacje Prawa Prywatnego* 2019, nr 2, s. 109–147; R. Strugała: *Zrzeczenie niewłaściwe. Możliwość uchylenia skutków przedawnienia przez dłużnika-konsumenta w świetle znowelizowanych przepisów o przedawnieniu*, *Przebieg Sądowy* 2021, nr 7–8, s. 80–89.

²⁴ Z. Radwański, A. Olejniczak: *Prawo cywilne. Część ogólna...*, op. cit., s. 399.

Terminy przedawnienia mają charakter materialnoprawny; dotyczą praw podmiotowych²⁵. Początkiem biegu terminu przedawnienia jest dzień, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 k.c.), zaś w przypadku roszczeń o zaniechanie — dzień, w którym ten, przeciwko komu roszczenie przysługuje, nie zastosował się do treści roszczenia (art. 120 § 2 k.c.).

Terminy przedawnienia mogą ulec zawieszeniu lub przerwaniu. Roszczenia, co do których bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, zostały wymienione w art. 121 k.c.; należą do nich między innymi roszczenia dzieci przeciwko rodzicom — przez czas trwania władzy rodzicielskiej czy roszczenia objęte umową o mediację — na czas trwania mediacji. W przypadku przerwania biegu przedawnienia biegnie ono na nowo (art. 124 § 1 k.c.). Do przerwania biegu przedawnienia dochodzi poprzez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia oraz w przypadku uznania przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje (art. 123 § 1 k.c.).

4. KONIEC TERMINU PRZEDAWNIEŃ PRZYPADAJĄCY NA DZIEŃ USTAWOWO WOLNY OD PRACY LUB SOBOTĘ

Poglądy doktryny i orzecznictwa są niejednolite w kwestii stosowania art. 115 k.c. do końca terminu przedawnienia, który przypada na dzień wolny od pracy lub sobotę. Zastosowanie art. 115 k.c. do terminów przedawnienia powodowałoby ich rzeczywiste wydłużenie w przypadku, gdy koniec terminu przedawnienia upływałby w sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy.

Najczęściej przytaczanym orzeczeniem w kontekście stosowania art. 115 k.c. do terminów przedawnienia jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2007 r. (III CSK 409/06)²⁶. W przywołanym orzeczeniu Sąd Najwyższy uznał, że do określenia końca terminu przedawnienia roszczenia należy stosować art. 115 k.c. w sytuacji, gdy koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa dnia następnego. Wyrok dotyczył sytuacji przedawnienia roszczenia o zawarciu umowy przyrzeczonej, ale z uzasadnienia wyroku wynika, że charakter roszczenia nie ma znaczenia w zakresie stosowania art. 115 k.c. do końca terminu przedawnienia. Wystarczy, że roszczenie może ulec przedawnieniu. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że w przepisach normujących przedawnienie nie zostały zawarte odrębne reguły dotyczące sposobu obliczania terminów, przez co należy przyjąć, że zastosowanie znajdują ogólne przepisy dotyczące terminu.

²⁵ T. Pałdyna: *Terminy materialnoprawne i procesowe* (w:) T. Pałdyna: *Przedawnienie...*, *op. cit.*, rozdział 1.1.2.

²⁶ LEX nr 315527.

Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 12 marca 2020 r. (VII AGa 548/19)²⁷, w którym stwierdzono, że przewidziana w art. 115 k.c. reguła korygująca obliczanie terminów winna znaleźć zastosowanie wobec terminów przedawnienia w tych przypadkach, w których ocenie podlega prawna skuteczność podjętej przez wierzyciela czynności mającej doprowadzić do przerwania biegu przedawnienia — art. 123 § 1 k.c.

Odmienne stanowisko wyrażono w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 września 2018 r. (I ACa 470/17, z głosem aprobującym M. Bączyka²⁸), w którym wskazano, że termin końcowy przedawnienia ma charakter podobny jak termin końcowy gwarancji; jest terminem, o którym mowa w art. 116 § 2 k.c. — ustają w tym terminie skutki czynności prawnej²⁹.

Obecnie zagadnienie stosowania art. 115 k.c. do terminów przedawnienia zostało przedstawione do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu Sądowi Najwyższego jako zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości³⁰. Sprawa jest prowadzona pod sygnaturą III CZP 21/23.

W doktrynie co do zasady przyjmuje się, że art. 115 k.c. nie ma zastosowania do końca terminu przedawnienia. Przeciwno stosowaniu art. 115 k.c. do terminów przedawnienia opowiada się K. Mularski, który wskazuje, że termin przedawnienia nie jest terminem do dokonania określonej czynności, ale terminem, po upływie którego dłużnik uzyskuje kompetencję do podniesienia zarzutu przeciwko wierzycielowi³¹. Podobnie przyjął J. Gudowski, który ponadto wskazał, że skoro koniec terminu dłuższego niż dwa lata przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, a ten dzień jest akurat niedzielą, nie dochodzi do przesunięcia końca terminu przedawnienia na dzień 2 stycznia następnego roku³².

W podobny sposób wypowiada się T. Pałdyna, który uważa, że nie należy stosować art. 115 k.c. do terminów przedawnienia, ponieważ nie są to terminy do wykonania czynności, przez co roszczenie może ulec przedawnieniu w niedzielę lub święto³³. Za niestosowaniem art. 115 k.c. do końca terminu przedawnienia opowiadają się także J. Kuźmicka-Sulikowska³⁴ i R. Strugała³⁵.

²⁷ LEX nr 3416457.

²⁸ M. Bączyk: *Termin końcowy gwarancji zapłaty wadium* — glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19.09.2018 r., I ACa 470/17, Glosa 2020, nr 2, s. 22–27.

²⁹ LEX nr 2563123.

³⁰ Postanowienie SN z dnia 7 lutego 2023 r., II CSKP 1946/22, LEX nr 3513492.

³¹ K. Mularski (w:) *Kodeks cywilny*, t. I, *Komentarz do art. 1–352*, pod red. M. Gutowskiego, wyd. 3, Warszawa 2021, art. 115, nb 3.

³² J. Gudowski (w:) *Kodeks cywilny...*, op. cit., pod red. J. Gudowskiego, art. 115, nb 5.

³³ T. Pałdyna: *Inne przyczyny zakończenia biegu przedawnienia* (w:) T. Pałdyna: *Przedawnienie...*, op. cit., rozdział 2.3.2.

³⁴ J. Kuźmicka-Sulikowska (w:) *Zobowiązania. Przepisy ogólne i powiązane przepisy księgi I KC*, t. I, *Komentarz*, pod red. P. Machnikowskiego, Warszawa 2022, art. 115, nb 4.

³⁵ R. Strugała (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. E. Gniewka, P. Machnikowskiego, wyd. 10, Warszawa 2021, art. 115, nb 1.

Innego zdania jest między innymi A. Zbiegień-Turzańska, która podnosi, że w przepisach regulujących problematykę przedawnienia nie zostały przewidziane odrębne reguły dotyczące sposobu obliczania terminów, przez co należy stosować ogólne przepisy dotyczące terminu³⁶. Autorka podnosi jednocześnie, że przewidziana w art. 115 k.c. reguła korygująca obliczanie terminów znajdzie zastosowanie wobec terminów przedawnienia tylko w tych przypadkach, w których ocenie podlega prawna skuteczność przedsięwziętej przez wierzyciela czynności mającej doprowadzić do przerwania biegu przedawnienia (por. art. 123 § 1 k.c.)³⁷.

K. Skubisz-Kępka w ślad za poglądem wyrażonym w wyroku SN z dnia 13 kwietnia 2007 r. (III CSK 409/06) wskazuje, że norma z art. 115 k.c. ma zastosowanie do końca terminu przedawnienia, jak wszystkie ogólne przepisy dotyczące terminu³⁸. Za stosowaniem art. 115 k.c. do końca terminu przedawnienia opowiada się także B. Kordasiewicz³⁹.

Analizując poglądy doktryny i orzecznictwa w kwestii stosowania art. 115 k.c. do terminów przedawnienia, można wskazać, że za stosowaniem tego przepisu przemawia przede wszystkim argument w postaci braku odrębnej regulacji dotyczącej sposobu obliczania terminów w przepisach normujących przedawnienie. Z kolei głównym argumentem przeciw takiemu rozwiązaniu jest postrzeganie terminu przedawnienia nie jako terminu do dokonania określonej czynności, ale jako terminu, po upływie którego dłużnik uzyskuje kompetencję do podniesienia zarzutu przeciwko wierzycielowi.

5. PROPOZYCJA WYKŁADNI

Jak opisano w poprzedniej części artykułu, poglądy orzecznictwa i doktryny na temat stosowania art. 115 k.c. do terminów przedawnienia są zróżnicowane. W doktrynie nieznacznie dominuje pogląd, zgodnie z którym art. 115 k.c. nie powinien znaleźć zastosowania do terminów przedawnienia. Z kolei w orzecznictwie kluczowe znaczenie ma wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2007 r. (III CSK 409/06), w którym jednoznacznie opowiedziano się za stosowaniem art. 115 k.c. do terminów przedawnienia.

Głównym argumentem za stosowaniem art. 115 k.c. do terminów przedawnienia jest brak odrębnej regulacji dotyczącej sposobu obliczania terminów w przepisach normujących przedawnienie. Przemawia za tym regulacja art. 110 k.c., która przewiduje, że przepisy dotyczące terminów, w tym art. 115 k.c., należy stosować, je-

³⁶ A. Zbiegień-Turzańska (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. W. Borysiaka, wyd. 30, Warszawa 2022, art. 115, nb 2.

³⁷ *Ibidem*.

³⁸ K. Skubisz-Kępka (w:) *Kodeks cywilny...*, *op. cit.*, pod red. M. Frasa, M. Habdas, art. 115, nb 4.

³⁹ B. Kordasiewicz (w:) *System prawa prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne...*, *op. cit.*, s. 808–809.

żeli ustawa, orzeczenie sądu lub decyzja innego organu państwowego albo czynność prawna oznacza termin, nie określając sposobu jego obliczania.

W tym miejscu należy zauważyć, że argumentacja ta była w pełni zasadna przed nowelizacją kodeksu cywilnego, która weszła w życie z dniem 9 lipca 2018 r.⁴⁰, w ramach której dodano do art. 118 k.c. zdanie drugie: „Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata”. Przed wejściem w życie nowelizacji termin przedawnienia niezależnie od jego długości kończył się wraz z upływem terminu liczonego w latach lub miesiącach, który należało obliczać na podstawie art. 112 k.c. Nowelizacja przedłużyła terminy przedawnienia, wynoszące dwa lata lub więcej, do ostatniego dnia roku kalendarzowego, w którym miało nastąpić przedawnienie. Przykładowo: gdy roszczenie stało się wymagalne w dniu 30 lipca 2019 r., a termin przedawnienia wynosił trzy lata, to termin ten upłynie z dniem 31 grudnia 2022 r., a nie z dniem 30 lipca 2022 r., jak to miało miejsce przed nowelizacją.

Tym samym można uznać, że art. 118 zd. 2 k.c. określa sposób obliczania terminu, przez co wyłączone zostaje zastosowanie art. 110 k.c., a dalej — także art. 115 k.c. dla terminów przedawnienia, które nie są krótsze niż dwa lata. Co więcej, w uzasadnieniu noweli z 2018 r. wskazano: „w art. 118 k.c. przewidziano także odmienny, niż dotychczas, sposób liczenia upływu terminu przedawnienia”⁴¹. Cytowane zdanie może przesądzać o tym, że celem ustawodawcy było wprowadzenie odmiennego, w rozumieniu art. 110 k.c., sposobu liczenia terminów przedawnienia dla terminów nie krótszych niż dwa lata.

Taka wykładnia spowoduje jednak nowy problem, polegający na stosowaniu art. 115 k.c. w zależności od długości terminów przedawnienia. Dla terminów przedawnienia, krótszych niż dwa lata, ustawodawca nie przewidział bowiem odrębnego sposobu obliczania terminu, przez co należałoby stosować art. 110–116 k.c., w tym omawiany art. 115 k.c.

Przedstawione rozróżnienie nie znajduje jednak podstaw aksjologicznych. Nie sposób bowiem twierdzić, że koniec terminu przedawnienia krótszy niż dwa lata, przypadający na dzień ustawowo wolny od pracy lub sobotę, ulega przedłużeniu do kolejnego dnia, niebędącego ustawowo wolnym od pracy lub na sobotę, zaś terminy przedawnienia wynoszące dwa lata lub więcej nie podlegają takiemu przedłużeniu. Jedynym argumentem za takim rozróżnieniem mogłoby być wskazanie, że wierzyciel, któremu przysługuje roszczenie przedawniające się z upływem dwóch lat lub więcej, ma odpowiednio długi czas, aby dochodzić swojego roszczenia

⁴⁰ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy — Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1104).

⁴¹ Druk sejmowy nr 2216, Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy — Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Uzasadnienie projektu; <https://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2216> (dostęp: 1 marca 2023 r.), s. 2.

i nie dopuścić do upływu terminu przedawnienia, a z tego względu nie należy mu się dodatkowe przedłużenie, o którym mowa w art. 115 k.c. Jednocześnie należy wspomnieć, że w uzasadnieniu projektu ustawy, nowelizującej kodeks cywilny z dniem 9 lipca 2018 r., wskazano, że w przypadku terminów przedawnienia krótszych niż dwa lata przyjęcie końca terminu przedawnienia na koniec roku kalendarzowego wydłużałoby ponad potrzebę krótkie terminy przedawnienia wynikające z przepisów szczególnych⁴².

Niemniej rozróżnienie możliwości stosowania art. 115 k.c. w zależności od długości terminu przedawnienia wydaje się systemowo niespójne i niezasadne z punktu widzenia racjonalnego ustawodawcy.

Z kolei głównym argumentem podnoszonym przeciwko stosowaniu art. 115 k.c. do końca terminu przedawnienia jest postrzeganie terminu przedawnienia nie jako terminu do dokonania określonej czynności, ale jako terminu, po upływie którego dłużnik uzyskuje kompetencję do podniesienia zarzutu przeciwko wierzycielowi.

Kluczowe znaczenie w tym zakresie ma literalne brzmienie art. 115 k.c., w którym mowa o końcu „terminu do wykonania czynności”. Faktycznie, terminy przedawnienia to terminy prawa materialnego, z których upływem związane jest osłabienie prawa przysługującego wierzycielowi oraz nabycie przez dłużnika prawa do podniesienia zarzutu przedawnienia⁴³. Zasadniczo terminy przedawnienia nie są terminami, które wyznaczają czas na dokonanie czynności⁴⁴. Argument ten mógłby być przesądzający w dyskusji dotyczącej stosowania art. 115 k.c. do terminów przedawnienia, gdyby nie związana z instytucją przedawnienia możliwość przerwania jego biegu.

W myśl art. 123 § 1 pkt 1 i 2 bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, a także przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. W art. 123 § 1 pkt 1 mowa wprost o czynności, której dokonanie przerywa bieg przedawnienia.

Uznanie, o którym stanowi art. 123 § 1 pkt 2 k.c., określa czynność, której przedmiotem jest roszczenie, a która może przybrać dwojaki charakter, co wynika z utrwalonego w doktrynie podziału na uznania właściwe i niewłaściwe⁴⁵. Uzna-

⁴² *Ibidem*.

⁴³ Wyjątkiem są roszczenia przeciwko konsumentowi, przy których zasadniczo nie można domagać się zaspokojenia roszczenia (art. 117 § 2¹ k.c.). Tylko w wyjątkowych przypadkach sąd może, po rozważeniu interesów stron, nie uwzględnić upływu terminu przedawnienia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi, jeżeli wymagają tego względy słuszności (art. 117¹ § 1 k.c., rozważając w szczególności okoliczności, o których mowa w art. 117¹ § 2 k.c.).

⁴⁴ B. Lackoroński: *Skutki czynności prawnych w czasie*, Warszawa 2019, s. 51.

⁴⁵ A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk: *Prawo cywilne...*, *op. cit.*, s. 479.

nie właściwe rozumiane jest jako umowa, na podstawie której strony ustalają istnienie stosunku prawnego, stabilizując go w razie niepewności na przykład co do bytu roszczenia, wysokości długu bądź terminu płatności⁴⁶. Z kolei za uznanie niewłaściwe uznaje się przyznanie przez dłużnika wobec wierzyciela istnienia długu⁴⁷.

Na uznanie roszczenia przez dłużnika wierzyciel nie ma żadnego wpływu, w przeciwieństwie do dokonania czynności, wskazanych w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Wszystkie wymienione w tym przepisie przesłanki przerwania biegu przedawnienia związane są z dokonaniem czynności przez wierzyciela. Taką czynnością może być między innymi złożenie pozwu, pozwu wzajemnego czy wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. W art. 123 § 1 pkt 1 k.c. mowa literalnie o „czynności”, tak samo jak w przypadku art. 115 k.c. Tym samym należy uznać, że przepisy te korelują ze sobą, a termin na dokonanie czynności powodującej przerwanie biegu przedawnienia, który wypadałby w dzień ustawowo wolny od pracy lub sobotę, ulega przedłużeniu do następnego dnia, który nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy lub sobotą.

W związku z powyższym należy uznać, że wierzyciel ma prawo do dokonania czynności, której skutkiem jest przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia. Do takich czynności powinien mieć zatem zastosowanie art. 115 k.c. Wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że dotyczy on wszelkich terminów na dokonanie czynności, a nie wyłącznie terminów na dokonanie czynności, do której dany podmiot jest zobowiązany. Dlatego powinien być stosowany także do terminów przedawnienia. Co więcej, w doktrynie wskazuje się na potrzebę szerokiej wykładni pojęcia „czynności”, występującego w art. 115 k.c.⁴⁸

W zakresie końca terminu przedawnienia, który upływa w dniu ustawowo wolnym od pracy, pomija się aspekt organizacji życia gospodarczego lub społecznego. Moim zdaniem aspekt ten odgrywa istotną rolę, zwłaszcza biorąc pod uwagę wykładnię funkcjonalną art. 115 k.c., którego celem jest stworzenie stronom warunków umożliwiających realne skorzystanie z przysługującego im uprawnienia, także w ostatnim dniu terminu. Za takie uprawnienie należy uznać również dokonanie przez wierzyciela czynności powodującej przerwanie biegu przedawnienia.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 25 kwietnia 2003 r. (III CZP 8/03), mającej moc zasady prawnej, wskazał, że w naszym kręgu kulturowym i cywilizacyjnym nie można wymagać od człowieka, aby w dniu świątecznym podejmował czynności prawne, a niedziela jako dzień wolny od pracy stanowi ustawową gwarancję prawa do wypoczynku⁴⁹. Uchwała została wydana pod rządami art. 115 k.c. w brzmieniu nieobejmującym sobót. Nowelizację, poszerzającą art.

⁴⁶ G. Wolak: *Uznanie niewłaściwe roszczenia a bieg terminów przedawnienia — uwagi ogólne*, Przegląd Prawno-Ekonomiczny 2009, nr 7, s. 37.

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ Zob. M. Maciejewska-Szałas (w:) *Kodeks cywilny...*, op. cit., pod red. M. Balwickiej-Szczyrby, A. Sylwestrzak, art. 115, nb 1.

⁴⁹ OSNC 2004, nr 1, poz. 1.

115 k.c. także o soboty, należy uznać za przyznanie przez ustawodawcę, że również sobota jest dniem przeznaczonym na wypoczynek, nie zaś na dokonywanie czynności prawnych.

Na umocnienie argumentacji przemawiającej za stosowaniem art. 115 k.c. do terminów przedawnienia należy też wskazać, że instytucja przedawnienia może być uznawana za wątpliwą aksjologicznie, z uwagi na uniemożliwienie wierzycielowi dochodzenia roszczenia. Korzyść z przedawnienia czerpie jedynie dłużnik, który nie spełnił swojego świadczenia względem wierzyciela, postępując niesumienne. Z tych względów zasadna wydaje się wykładnia art. 115 k.c. na korzyść wierzyciela. Przemawia za tym także fakt, że przesunięcie terminu na następny dzień niebędący sobotą lub dniem wolnym od pracy to przesunięcie czasowo nieznaczne, wynoszące w polskim porządku prawnym maksymalnie trzy dni⁵⁰. Dokonując wykładni art. 115 k.c., należy odwołać się także do art. 29 Konwencji o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 14 czerwca 1974 r., który stanowi: „Jeżeli ostatni dzień terminu przedawnienia przypada na oficjalne święto lub inny dzień wolny od posiedzeń sądu, co uniemożliwi przeprowadzenie stosownych czynności procesowych na terenie właściwości sądu, w którym wierzyciel wszczyna postępowanie lub występuje ze swoim roszczeniem zgodnie z artykułami 13, 14 lub 15, termin przedawnienia przedłuża się do końca pierwszego dnia następującego po dniu oficjalnego święta lub po dniu wolnym od posiedzeń sądu i w którym takie postępowanie może zostać wszczęte lub w którym można wystąpić z roszczeniem”⁵¹. Cytowany przepis *expressis verbis* nakazuje przedłużyć termin przedawnienia do końca pierwszego dnia następującego po dniu oficjalnego święta lub po dniu wolnym od posiedzeń sądu, wskazując na trudności związane z funkcjonowaniem organów wymiaru sprawiedliwości oraz trudności procesowe związane z dochodzeniem roszczenia.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że Konwencja o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów jako umowa międzynarodowa jest częścią krajowego porządku prawnego i jest stosowana bezpośrednio, co wynika z art. 91 ust. 1 Konstytucji RP⁵². Przyjmując, że art. 115 k.c. nie ma zastosowania do terminów przedawnienia, doszłoby do sprzeczności przepisów kodeksu cywilnego z przepisami Konwencji o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży, w szczególności z jej art. 29, który stanowi o przedłużeniu terminu przedawnienia w przypadku, gdy termin przedawnienia przypada na „oficjalne święto lub inny dzień wolny od posiedzeń sądu”, w szczególności biorąc pod uwagę, że konwencja ta jest częścią polskiego porządku normatywnego. Taka sytuacja doprowadziłaby do bezzasad-

⁵⁰ Np. w sytuacji, gdy koniec terminu przypada na: Wielką Sobotę przed Świątami Wielkanocnymi — wtedy termin przesuwa się na wtorek po Poniedziałku Wielkanocnym.

⁵¹ Konwencja o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzona w Nowym Jorku dnia 14 czerwca 1974 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 45, poz. 282); dalej: Konwencja o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży.

⁵² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm. i sprost.).

nego zróżnicowania sytuacji prawnej stron umowy międzynarodowej sprzedaży towarów i stron pozostałych umów majątkowych, które co prawda nie naruszałyby przepisów Konstytucji, ale byłoby sprzeczne z postulatem spójności systemu prawnego.

W tym zakresie należy zwrócić uwagę, że czynności, które powodują przerwanie biegu przedawnienia, o których mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., z reguły wiążą się z dokonaniem czynności o charakterze procesowym, jak na przykład złożeniem pozwu. Do czynności procesowych zastosowanie mają przepisy dotyczące obliczania terminów, zawarte w kodeksie cywilnym, na co wprost wskazuje art. 165 § 1 k.p.c. W tym względzie wierzyciel może natrafić na trudności związane z organizacją życia społecznego i gospodarczego z uwagi na urzędowanie sądów powszechnych od poniedziałku do piątku, przez co niemożliwe jest dokonanie czynności procesowej w sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy w siedzibie sądu.

W myśl art. 165 § 2 k.p.c. oddanie pisma procesowego w formie przesyłki poleconej w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. — Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Można by zatem uznać, że wierzyciel miał możliwość dokonania czynności powodującej przerwanie biegu przedawnienia korespondencyjnie — za pomocą operatora pocztowego. Jednak także w tym przypadku przeszkodę stanowi dostęp do urzędów pocztowych w soboty, kiedy nie wszystkie urzędy pocztowe są czynne, a niektóre mają ograniczone godziny pracy, oraz w dni wolne od pracy, kiedy placówki te są co do zasady nieczynne. Co raz mniej funkcjonuje także placówek całodobowych lub czynnych do godziny 24:00⁵³.

Wskazane wyżej okoliczności powodują uniemożliwienie lub znaczące utrudnienie w dochodzeniu roszczenia, którego koniec terminu przedawnienia przypada na dzień ustawowo wolny od pracy lub sobotę.

6. PODSUMOWANIE

Kwestia stosowania art. 115 k.c. budzi spór zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie. W artykule przedstawiono poglądy na ten temat, prezentowane przez obie strony sporu. Dokonano także ich oceny oraz wskazano na dodatkowe argumenty, przemawiające za pożądanym rozwiązaniem problemu.

Zdaniem autora wykładnia językowa przepisów dotyczących terminów, w szczególności art. 110 i 115 k.c., oraz przepisów dotyczących przedawnienia,

⁵³ Dla przykładu: w całym województwie podkarpackim działa tylko jedna placówka pocztowa czynna do godziny 24:00, która znajduje się w Rzeszowie; w województwie świętokrzyskim taka placówka w ogóle nie funkcjonuje.

w szczególności art. 118 k.c., prowadzi do wniosku, że stosowanie art. 115 k.c. do terminów przedawnienia zależy od długości terminu przedawnienia konkretnego roszczenia. Dla terminów przedawnienia, krótszych niż dwa lata, ustawodawca nie przewidział bowiem odrębnego sposobu obliczania terminu, przez co należałoby stosować art. 115 k.c. Odrębny sposób liczenia terminów przewidziano natomiast dla terminów wynoszących dwa lata lub więcej, wskazując, że koniec terminu przedawnienia o takiej długości przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego.

Taka wykładnia wydaje się jednak niesprawiedliwa ze względu na zróżnicowanie sytuacji prawnej wierzycieli, w zależności od długości terminu przedawnienia. Z tych względów należy opowiedzieć się za stosowaniem wykładni funkcjonalnej oraz celowościowej, której wyniki prowadzą nas do wniosku, że art. 115 k.c. ma zastosowanie do końca terminu przedawnienia, tym bardziej gdy ocenie podlega prawna skuteczność podjętej przez wierzyciela czynności mającej doprowadzić do przerwania biegu przedawnienia.

Za stosowaniem art. 115 k.c. do końca terminu przedawnienia przemawiają przede wszystkim aspekty związane z funkcjonowaniem życia społecznego i gospodarczego, polegające na uniemożliwieniu lub znaczącemu utrudnieniu w podjęciu przez wierzyciela w soboty lub dni ustawowo wolne od pracy czynności, które zmierzałyby do realizacji roszczenia.

Nie bez znaczenia pozostają także regulacje dotyczące przedawnienia roszczeń, zawarte w innych aktach prawnych, zwłaszcza w Konwencji o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, której art. 29 wprost wskazuje na przesunięcie końca terminu przedawnienia, który przypadałby na dzień będący oficjalnym świętem lub inny dzień wolny od posiedzeń sądu. Za stosowaniem art. 115 k.c. do końca terminu przedawnienia przemawia zatem także postulat spójności systemu prawnego.

BIBLIOGRAFIA

- Bączyk M.: *Termin końcowy gwarancji zapłaty wadium — glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19.09.2018 r., I ACa 470/17*, Glosa 2020, nr 2, s. 22–27.
- Gudowski J. (w.): *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I, *Część ogólna, cz. 2 (art. 56–125)*, pod red. J. Gudowskiego, Warszawa 2021.
- Jantowski L. (w.): *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. M. Bałwickiej-Szczyrby, A. Sylwestrzak, Warszawa 2022.
- Kordasiewicz B. (w.): *System prawa prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne — część ogólna*, pod red. Z. Radwańskiego, A. Olejniczaka, wyd. 3, Warszawa 2019.
- Kuryłowicz M., Wiliński A.: *Rzymskie prawo prywatne*, Warszawa 2016.

- Kuźmicka-Sulikowska J. (w:) *Zobowiązania. Przepisy ogólne i powiązane przepisy księgi I KC*, t. I, *Komentarz*, pod red. P. Machnikowskiego, Warszawa 2022.
- Lackoroński B.: *Skutki czynności prawnych w czasie*, Warszawa 2019.
- Maciejewska-Szałas M. (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. M. Balwickiej-Szczyrby, A. Sylwestrzak, Warszawa 2022.
- Mularski K. (w:) *Kodeks cywilny*, t. I, *Komentarz do art. 1–352*, pod red. M. Gutowskiego, wyd. 3, Warszawa 2021.
- Nazaruk P. (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, pod red. J. Ciszewskiego, Warszawa 2023.
- Pałdyna T.: *Przedawnienie w polskim prawie cywilnym*, Warszawa 2012, LEX/el.
- Radwański Z., Olejniczak A.: *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2021.
- Radwański Z., Trzaskowski R. (w:) *System prawa prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne — część ogólna*, pod red. Z. Radwańskiego, A. Olejniczaka, wyd. 3, Warszawa 2019.
- Rotter A.: *Przedawnienie w prawie podatkowym*, Warszawa 2018.
- Rycko N. (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I, *Część ogólna, cz. 2 (art. 56–125)*, pod red. J. Gudowskiego, Warszawa 2021.
- Rzewuski M. (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. M. Załuckiego, Warszawa 2023.
- Skubisz-Kępką K. (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I, *Część ogólna (art. 1–125)*, pod red. M. Frasa, M. Habdas, Warszawa 2018.
- Strugała R. (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. E. Gniewka, P. Machnikowskiego, wyd. 10, Warszawa 2021.
- Strugała R.: *Zrzeczenie niewłaściwe. Możliwość uchylecia skutków przedawnienia przez dłużnika-konsumenta w świetle znowelizowanych przepisów o przedawnieniu*, *Przeegląd Sądowy* 2021, nr 7–8, s. 80–89.
- Wielgus K.: *Nowelizacja instytucji przedawnienia w polskim kodeksie cywilnym z 13 kwietnia 2018 r. — analiza prawna*, *Transformacje Prawa Prywatnego* 2019, nr 2, s. 109–147.
- Wolak G.: *Uznanie niewłaściwe roszczenia a bieg terminów przedawnienia — uwagi ogólne*, *Przeegląd Prawno-Ekonomiczny* 2009, nr 7, s. 35–46.
- Wolter A., Ignatowicz J., Stefaniuk K.: *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2020.
- Zbiegień-Turzańska A. (w:) *Kodeks cywilny. Komentarz*, pod red. W. Borysiaka, wyd. 30, Warszawa 2022.

Słowa kluczowe: przedawnienie, dni ustawowo wolne od pracy, sobota, przerwanie biegu przedawnienia, przesunięcie terminu.

KAROL REBISZ

APPLICATION OF ART. 115 OF THE CIVIL CODE
TO THE EXPIRY OF LIMITATION PERIODS

S u m m a r y

The aim of the article is to examine whether Art. 115 of the Polish Civil Code applies to the expiry of the limitation periods. Pursuant to this provision, if the expiry of the deadline for performing an action falls on a day recognized by law as a non-working day or on a Saturday, the deadline expires on the next day, which is not a non-working day or Saturday. The doctrine and jurisprudence are inconsistent on this topic. Literal understanding of this provision may lead to the conclusion that its application depends on the length of the limitation period. However, such an interpretation seems to unjustifiably distinguish the situation of creditors, depending on the length of the limitation period. It seems more reasonable to argue that Art. 115 of the Polish Civil Code applies to the expiry of the limitation periods. The organization of social and economic life speaks for this. The second argument is the postulate of the coherence of the legal system. It should be noted that Poland is a party to the Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods, which Article 29 provides for the extension of the limitation period, the end of which falls on a official holiday or other *dies non juridicus*. Considering the above, application of Art. 115 of the Civil Code to the end of the limitation periods seems reasonable.

Key words: statute of limitations, non-working day, Saturday, interruption of the statute of limitations, postponement of the deadline.